

EURÍPIDÉS

ÉLEKTRÁ

Osoby:

MYKÉNSKÝ ROLNÍK
 ÉLEKTRÁ, dcera Agamemnonova
 KLYTAIMÉSTRA, její matka
 ORESTÉS, bratr Élektřin
 PYLADÉS, věrný přítel Orestův
 STAŘEC, POSEL
 KASTÓR a POLYDEUKÉS synové Diovi DIOSKÚROVÉ
 OTROCI
 SBOR mykénských dívek a žen

Děj se odehrává za časného rána na okraji Argu (Mykén) před Élektřiným venkovským obydlím ležícím na výšině, a proto je k němu obtížný přístup

MYKÉNSKÝ ROLNÍK *vychází ráno z chudého příbytku*

Ó staré město Argos, proudy Ínachu!
 Král Agamemnón odtud s lodí tisícem kdys vyplul do Tróje, již válku vyhlásil.
 Tam zabil vládce trójské země, Priama, a dobyl slavné město dardanské. Pak zpět se vrátil do Argu a chrámu vysoké zdi pokryl spoustou skvělé trójské kořisti.
 Tam štěstí sice měl, však doma zahynul lstí Klytaiméstry, manželky své proradné, a rukou Thyestova syna Aigistha.
 Jak zemřel, ztratil dávné žezlo královské; teď zemi vládne Aigisthos a královnu má za choť, Klytaiméstru Tyndareovu.
 Když k Tróji plul, král doma nechal Oresta a Élektru, květ divčí. Syna Oresta, když hrozila mu z ruky Aigisthovy smrt, v zem fůckou starý otcův pěstoun tajně skryl a dal ho Strofiovi na vychování, však Élektrá, ta v rodném domě zůstala.
 Když dospěla pak časem v dívku půvabnou, ji chtěli za choť přední řečtí jinoši.
 Však Aigisthos se bál, že z knížat někomu by syna zrodila, jenž otce pomstil by: i měl ji doma, s nikým nezasnoubil ji.
 Když pro tu věc však dále plno obav měl, že může *tajně* zrodit dítě šlechtici, tu rozhod' se ji zabít; matka jinak zlá, přec z rukou Aigisthových včas ji vyrvala.
 Když usmrtila muže, měla záminku, však zalekla se vzbudit vraždou dětí hněv.
 A proto zosnoval lest jinou Aigisthos: kdo Agamemnonova syna zabije, jenž prchl ze země, ten zlato dostane; a Élektru dal za manželku mně, jenž potomek jsem dávných předků mykénských, a po té strážce nelze mi nic vytýkat: jsem rodem výtečný, však chudý majetkem, čímž urozenost mizí. Proto Élektru dal slabému jen, aby zeslabil svůj strach.
 Vždyť kdyby ji byl dostal muž zvlášť významný, ten ututlanou vraždu krále z Mykény by rozvířil a trest by stihl Aigistha.
 Já neznecíl ji nikdy v lůžku, Kypřanka to ví, a Élektra je pannou doposud.
 Když z bohatého rodu dívku dostal jsem, ji hanbil bych se tupit – nejssem hoden ji.

Lkám nad nešťastným Orestem, jenž švagrem mým

se zve, až zavítá zas někdy do Argu a spatří neradostný sňatek sestry své.
 Kdo nazývá mě *hloupým*, že jsem do domu vzal mladou dívku a že nestýkám se s ní, ať ví, že měří v srdci špatným měřítkem mou mravnost, a že sám je tím *hlupákem*.

ÉLEKTRÁ *vystoupí z domu, na hlavě má nádobu na vodu*

Ó černá noci, živitelko zlatých hvězd, kdy nesu tento džbán, jenž hlavu tiskne mi, a nabrat říční vodu s ním sem přicházím – ne že bych do takové nouze upadla: jen Aigisthovu zpučnost bohům zjevit chci – a pláč svůj vyslat k otci širým nebesům.
 Má matka Klytaiméstra, žen a zločinná, mě z domu vyhnala, choť aby radost měl; má s Aigisthem i jiné děti, ale mne a Oresta má v domě jenom za přítěž.

MYKÉNSKÝ ROLNÍK

Proč, nešťastná, jen kvůli mně se lopotíš s tou prací, když jsi dříve žila v pohodlí, a nepřestaneš s tím, i když ti domlouvám?

ÉLEKTRÁ

Já za přítele mám tě bohům rovného, vždyť nejednal jsi se mnou zle v mých trampotách.

Má člověk velké štěstí ve zlé nehodě, když najde lékaře, jak já jej v tobě mám. I musím bez rozkazu, co mi síly stačí mi, tvou trýzeň mírnit, abys snáze nesl ji, a pomáhat ti v dřině, neboť práce dost máš venku, avšak obstarávat domácnost je povinností mou. To těší rolníka když zvenku jde a doma najde pořádek.

MYKÉNSKÝ ROLNÍK

Když myslíš, tedy jdi! Však není daleko zdroj vody od domu. Já za úsvitu pak si vezmu dobytek a budu v poli sit. Vždyť bez práce by žádný lenoch nesehnal si obživu, byť plná ústa bohů měl.

Oba se rozejdou. Přichází ORESTÉS A PYLADÉS s několika druhy nesoucimi zavazadla

ORESTÉS

Já za věrného druha z lidí pokládám zvlášť tebe, Pylade! Tys milý společník. Ty z přítel jediný zas ke mně vroucně Ineš, když trpím utrpením vinou Aigistha,

jenž s matkou zločinnou mi otce usmrtil.

Já podle božích věštev právě přicházím v kraj argejský a nikdo neví o tom nic; chci vrahům mého otce vraždu oplatit.
 Dnes v noci, když jsem přišel k hrobu otcovu, já za oběť mu slzy, chomáč vlasů dal, též beránka jsem sklál, hrob krví pokropil, skryt zůstal tyranům, co vládnou v zemi zde. Však dovnitř městských hradeb neudělám krok;

já k hranici té země šel, když cíle dva jsem spojil: kdyby poznal slidič nějaký mě tady, abych odtud prchl v jinou zem a abych hledal sestru. Je prý provdána, zde bydlí a již není pannou. Chtěl bych s ní se potkat, získat její pomoc při vraždě a přesně zyzvědět, co v městě děje se. A teď, neb zvedá Zora oko bělostné, my stranou z této cesty obraťme svůj krok: snad ukáže se nám buď orač nějaký, neb žena služebná, a té se zeptáme, zda bydlí v těchto místech rodná sestra má.

ÉLEKTRÁ *se vrací od řeky a nese vodu*

Však hle, zde spatřuji snad služku nějakou, má ostříhanou hlavu, na níž přináší džbán vody. Sedněm si, vyptávejme se té ženy služebné, zda něco, Pylade, se dovíme stran toho, proč jsme přišli sem.

ÉLEKTRÁ *vystoupí, cizince však nevidí a mluví sama k sobě*

Přidej do kroku, noho, je už čas!
 Jen kupředu, jen v slzách vpřed!

Ach běda, běda mi!
 Agamemnón je otec můj,
 Klytaiméstra mě zrodila,
 Tyndareova dcera zlá,
 občané všichni mě zvou
 Élektrou nešťastnou.

Ach, ach, ty trampoty kruté
 a můj přehrozný život!
 Otče můj Agamamnóne,
 tys mrtev a spočíváš v Hádu,
 zavražděn manželkou svou,
 jakož i Aigisthem jejím.

Nuže, začni zase stejně nařikat,
 v slzách hledej svou útěchu!

Přidej do kroku, noho, je už čas!
 Jen kupředu, jen v slzách vpřed!

Ach běda, běda mi!
 Po kterém městě as, po kterém domě
 bloudíš, můj nešťastný bratře?
 V žalu jsi zanechal

sestru svou Élektro
v otcovských komnatách
k bolestným útrapám doma?
Kéž bys přišel mě ubohou
vysvobodit z mých strastí,
ach Die, ach Die,
pomstít tu ohavnou krvavou vraždu
spáchanou na otci mém,
kéž bys svou bloudící nohu
zastavil tady v mém Argu!

Sejmu tu nádobu z hlavy a odložím,
abych tu za noci vykřikla nářek svůj
nad mrtvým otcem,
Hádovi zapěla smuteční píseň,
Hádovi, vladaři mrtvých.
Otče můj, pod zemí,
nářek ti přednáším,
kterému celý den
podléhám stále.
Nehty si rozdirám milenou šiji svou,
rukama biji se
do hlavy dohola stříhané
v zármutku nad tebou, mrtvým.
Ach, ach, jen drásej si hlavu!
Tak jako žalostně kvílící
labuť u proudu říčního
na otce nadevše drahého
volává, který zahynul
v osidlech klamavé léčky,
tak teď nad tebou kvílím já
v pláči, můj nešťastný otče.

Naposled v lázni ses vykoupal,
v žalostném úmrtním lůžku.

Ach běda mi, běda!
Otče, jak krutý byl sekery úder,
trpký byl návrat tvůj z Tróje,
k němuž ses rozhodl sám.
Vínkem tě nepřivítala
žena tvá, nešla tě ověncit;
posloužil Aigisthův dvojsečný meč
k žalostné, hanebné záhubě tvé –
lstivého milence potom
za muže si vzala.

SBOR

Agamemnova dcero,
Élektro, přicházím k tvému
obydlí venkovskému.
Muž, co mléko jen pije, k nám zavítal,
Mykéňan chodící po horách;
říká, že chystají Argejští
od dneška na třetí den
Héřinu slavnost a každá z žen
mladých že touží tam jít.

ÉLEKTRÁ

Ani k té nádheře, družky mé,
k průvodu se šperky zlatými
nevzlétám, ubohá, v myslí své,
nemohu s dívkami řeckými
slavnostních tanců se zúčastnit,
točit se při hlučném tanci.
V slzách prožívám noci své,
v slzách trávím já nebohá
každý svůj den.
Na mé špinavé vlasy hled',
zdali můj zedraný šat
hodí se k dceři královské,
Agamemnonově dceři,
neboť statečný otec můj

Tróju z kořene vyvrátil,
jak ona v paměti chová.

SBOR

Mocná to bohyně, a proto pojď,
ode mne přijmi a oblékní
oděv můj pevně utkaný,
přijmi k zvýšení půvabu
i mé ozdoby zlaté.
Myslíš, že slzami zvítězíš
nad zlobou nepřátel, kdybys též
nectila bohy? Nejenom vzdycháním,
ale i modlitbou budeš-li ctít je,
budeš mít, dítě mé, radostné dny.

ÉLEKTRÁ

Jediný z bohů však neslyší nářek
dívký tak nešťastné, nedbá, že
dávno byl zabit můj otec.
Běda ach běda, že zahynul on,
běda, že bratr můj žije jak vyhnaneč,
který kdes na cizím území dlí
a jako ubohý poběhlík
u stolu s otroky sedává,
on, syn slavného otce!
Sama zas v chudíčském obydlí
přebývám, v srdci trápím se zle,
v horách, ve strmých roklínách,
vyhnána z otcova domu.
Matka pak na loži krvavém
s jiným jak s manželem žije.

SBOR

Je vinna Helena, ta sestra matky tvé,
že Řeky a tvůj dům tak mnoho stihlo běd.

Zatím se blíží Orestés s Pyladem

ÉLEKTRÁ

Ach běda, ženy, musím nářky přerušit;
dva cizinci zde dleli u domu (kdo jsou,
to nevím) a teď oba vyšli z úkrytu.
Vy touto cestou prchněte, já do domu
zas před lupiči těmi rychle uniknu.

ORESTÉS *jde k ní a podává jí ruku*

Jen zůstaň, ubohá, mé ruky neboj se!

ÉLEKTRÁ *kleká k Apollónově soše*
Ó Foibe, vroucně prosím, nezabíjej mne!

ORESTÉS

Já radš bych zabil jiné – lidi prachšpatné!

ÉLEKTRÁ

Jdi pryč a nech mě! Nesmíš se mne dotýkat!

ORESTÉS

A koho větším právem směl bych uchopit?

ÉLEKTRÁ

A pročpak cíháš s mečem u mé chalupy?

ORESTÉS

Jen stůj a poslyš – rychle změníš názor svůj.

ÉLEKTRÁ

Už stojím, jsem v tvé moci, vždyť jsi silnější!

ORESTÉS

Já přicházím a nesu od bratra ti vzkaz.

ÉLEKTRÁ

Ó drahý, zdali žije, či je mrtev už?

ORESTÉS

Je živ a nejdřív chci ti dobrou zprávu dát.

ÉLEKTRÁ

Buď za ta milá slova štěstím odměněn!

ORESTÉS

Já stejné přání chovám v srdci pro nás dva.

ÉLEKTRÁ

Kde trpí ve světě svým trpkým vyhnanstvím?

ORESTÉS

Je zdráv a vládne mu ne *jedné* obce řád.

ÉLEKTRÁ

A nemá nouzi snad? Má každodenní chléb?

ORESTÉS

To má, však uprchlík sám bezmocný je muž.

ÉLEKTRÁ

A s jakou zprávou přišels ke mně od něho?

ORESTÉS

Zda živa jsi a v jakých žiješ poměrech?

ÉLEKTRÁ

To hned přec vidíš na mém těle vyhublém...

ORESTÉS

tak zchřádlém zármutkem, že musím naříkat...

ÉLEKTRÁ

i na mé hlavě ostříhané dohola.

ORESTÉS

Ty pro bratra se souzíš, pro smrt otcovu.

ÉLEKTRÁ

Ach běda, co mi dražší nežli oni dva?

ORESTÉS

Ach, ach, a čimpak asi ty jsi bratrovi?

ÉLEKTRÁ

On, mileny, je vzdálen, není u mne již.

ORESTÉS

A pročpak bydlíš zde, v té dáli od města?

ÉLEKTRÁ

Jsem vdána cizinče – můj sňatek je spíš smrt.

ORESTÉS

Pak nad tvým bratrem lkám! Tvůj muž je
Mykéňan?

ÉLEKTRÁ

Ne ten však, za nějž otec doufal provdat mne.

ORESTÉS

Chci odpověď – tu sdělím tvému bratrovi.

ÉLEKTRÁ

Zde v jeho domku bydlím, velmi vzdáleném.

ORESTÉS

Dům vhodný pro orače nebo pastýře.

ÉLEKTRÁ

Je šlechetný, byť chudý, ke mně šetrný.

ORESTÉS

A v čem se jeví tvého chotě šetrnost?

ÉLEKTRÁ

Že nikdy se mne v lůžku nedotkl jako muž.

ORESTÉS

Jak bohyni tě ctí, či tebou pohrdá?

ÉLEKTRÁ

On nechtěl provinit se na mých rodičích.

ORESTÉS

Když vzal si tě, proč nemá radost ze sňatku?

ÉLEKTRÁ

Prý neměl právo ten, kdo mne mu dal.

ORESTÉS

To chápu – Orestés by jednou ztrestal ho!

ÉLEKTRÁ

Měl právě z toho strach – a navíc moudrý je.

ORESTÉS
Och! Muž šlechtný, jak říkáš, hodný odměny.

ÉLEKTRÁ
Až vrátil by se domů ten, jenž teď je pryč.

ORESTÉS
A tvoje vlastní matka k sňatku svolila?

ÉLEKTRÁ
Vždyť ženy přejí mužům, hoste, dětem ne!

ORESTÉS
A pročpak Aigisthos tě takto potupil?

ÉLEKTRÁ
Mé děti chtěl mít slabé, proto mě mu dal.

ORESTÉS
To abys nezrodila syny – mstitele.

ÉLEKTRÁ
To on si přál a já ho za to potrestám.

ORESTÉS
A milenec tvé matky ví, že pannou jsi?

ÉLEKTRÁ
To neví – my to oba před ním tajíme.

ORESTÉS ukazuje na sbor argejských žen
Ty přátelské ti jsou, co slyší naši řeč?

ÉLEKTRÁ
Ty ženy dobře smlí slova má i tvá.

ORESTÉS
Co řekne Orestés, až domů vrátí se?

ÉLEKTRÁ
Ty ptáš se? Mluviš zle! Což není právě čas?

ORESTÉS
Až přijde, jak jen pomstí vrahy otcovy?

ÉLEKTRÁ
Tak směle, jako otec směl vrahy měl!

ORESTÉS
I matku zabít s ní bys měla odvahu?

ÉLEKTRÁ
I stejnou sekerou, již otec zahynul.

ORESTÉS
Je úmysl tvůj pevný? Mám to bratru říct?

ÉLEKTRÁ
Ať zemřu, jen když proleju krev matky své!

ORESTÉS
Ach! Kéž by byl blízko Orestés a slyšel to!

ÉLEKTRÁ
Jej spatřit, hoste, sotva poznala bych ho!

ORESTÉS
Nic divného – jak děti jste se rozešli.

ÉLEKTRÁ
Z mých přátel jenom jeden by ho poznal teď.

ORESTÉS
Ten asi, kdo ho tajně smrti uchránil?

ÉLEKTRÁ
Toť dávný otcův pěstoun, nyní stařec již.

ORESTÉS
A byl tvůj mrtvý otec pohřben do hrobu?

ÉLEKTRÁ
Jak pohřben, pohřben tak – byl z domu vyhozen.

ORESTÉS
Ach běda, cos to řekla! Trápí člověka, když o útrapách cizích jen se dovidá. Jen řekni vše, ať tvému bratrovi donesu tu smutnou zprávu – musí však ji uslyšet.

Vždyť žádný nevědomec lítost necítí, jen člověk moudrý. Ale na škodu je též, když moudrý mívá přemoudřelé zásady.

SBOR

I já mám stejné přání v srdci jako on. Jsem z města vzdálena a nevím o hrůzách tam v obci, ale teď to zvědět chci i já.

ÉLEKTRÁ

Když musím, řeknu – musím říci příteli ty kruté své i svého otce osudy. Když rozvádíš řeč o tom, prosím, cizinče, sděl Orestovi strasti mé i otcovy. nuž předně, v jakém šatě chodím po venku, co špíny tíží mne a pod jakou to zde já střechou bydlím místo v domě královském, jak sama pracně tkám si člunkem oděv svůj, sic nahá byla bych, šat žádný na sobě, a také sama vodu z řeky nosím si; a nejsou pro mne svátky, účast na tancích; též nečítám se k ženám, dívka panenská, a nepočítám s Kastorem, ač dříve, než se bohem stal, mne příbuznou s ním snoubili.

Má matka, ozdobena trójskou kořistí, je na trůně; kol stolce služky asijské tam stojí, jež můj otec získal ve válce, hle, mají ídské pláště, plné zlatých spon.

A dosud na stěnách krev černá otcova lpí zaschlá, avšak ten, co otce zavraždil, teď v jeho voze sedí, v něm se projíždí, a rukou krvavou i žezla zmocnil se, jež vedlo řecké vojsko – teď pyšní se jím! Je v nevážnosti též hrob Agamemnonův: až dosud úlitbou ni snítkou myrtovou jej nepoctil, ni skvělým dárkem pohřbením. A matčin manžel, vínem zpitý, »slovutný« (jak říkají mu), poskakuje po hrobě a kamenuje otcův pomník žulový a takto troufá si tam mluvit proti nám:

„Kde syn je Orestés? Zda tady je a hrob ti dobře chrání?“ Tak je tupen, vzdálený. To, cizinče, mu oznam, vroucně prosím tě. Já tlumočím jen to, co mnozí vzkazují: mé ruce, jazyk můj o srdce trpící, má ostříhaná hlava, jeho otec též. Když otec zdolal Frygy, hanba bylo by, ač jeden, kdyby nemohl zabít jednoho: vždyť mladý je a synek otce zdatného!

SBOR *k Élektře*

Už vidím ho – tím myslím tvého manžela, jenž po skončení práce domů pospíchá.

MYKÉNSKÝ ROLNÍK

Ha, jaké cizince to vodím u dveří? Proč asi přišli k těmto dveřím venkovským? Či ode mne cos chtějí? To však pro ženu se nesluší stát mezi muži mladými.

ÉLEKTRÁ

Můj drahý, neměj podezření vůči mně! Jen pouhou pravdu zviš: zde tito cizinci mi přišli vyřídít, co vzkázal Orestés. Ta slova, cizinci, mu tedy promiňte.

MYKÉNSKÝ ROLNÍK

Co tvrdí? Že je živ a hledí na světlo?

ÉLEKTRÁ

Tak vskutku je to – věřím, co mi říkáš.

MYKÉNSKÝ ROLNÍK

A myslí na otce a na tvé trampoty?

ÉLEKTRÁ

V to doufám: vyhnanec však pranic nezmůže.

MYKÉNSKÝ ROLNÍK

A s jakým asi vzkazem od Oresta jdou?

ÉLEKTRÁ

On vyzvědět je poslal všechny strasti mé.

MYKÉNSKÝ ROLNÍK

Z nich vidí některé a jiné líčí jim.

ÉLEKTRÁ

Teď vědí vše – už nic dál vědět nemusí.

MYKÉNSKÝ ROLNÍK

Pak dávno jsi jim měla dveře otevřít! Jen jděte dovnitř, za tu zprávu příznivou jak hosté vezměte, co chová chatrč má. A věci, sluhové, jim dovnitř zanešte. Nic nebraňte se, když jste přišli milí nám od muže milého. Já, ač jsem chudobný, přec najevo vám nedám nešlechtný mrav.

ORESTÉS *k Élektře*

To, probůh, je ten muž, co jenom naoko si vzal tě, neboť nechtěl tupit Oresta?

ÉLEKTRÁ

Ten manželem se zve mne, ženy nešťastné.

ORESTÉS

Ach!

Nic není přesnou známkou pravé mužnosti, neb v lidských povahách je zmatek: viděl jsem, jak otec šlechtný měl syna k ničemu a skvělé děti zas i špatných rodičů, též v nitru bohatého zas nuzné schopnosti a zase v chudém těle mysl vznešenou. Kdo zhodnotí ty věci správným měřítkem? Snad bohatstvím? To bude špatný rozhodčí. Či chudobou? I nouze má své slabiny: ta nutností svou učí lidi špatnostem. Mít za měřítko zbraň? Kdo může rozhodnout, když na oštěp se dívá, kdo je statečný? To nejlíp bude nechat bez rozhodnutí.

Tak tento muž, jenž v Argu bezvýznamný je a nemůže se vzácným rodem honosit, byl shledán šlechticem, ač k lidu přísluší. Zda zmoudříte, když plní lichých předsudků teď tápete a chcete lidi hodnotit dle jednání a šlechtu vnitřní hodnotou?

Jen takovíto dobře obce spravují i domy, avšak lidí, kterým chybí duch, jsou sochy pro náměstí. V boji nestojí muž silných paží pevněj, než kdo slabý je – to v povaze a v udatnosti záleží. Syn Agamemnonův (vždyť za ním přišli jsme), ať je, neb není tu, je hoden, abychom tu byli jeho hosty. Vstupte, sluhové, již do přibytku. Vždyť i chudý hostitel je více nežli boháč, je-li ochotný.

K Élektře

Já chválím, jak tvůj muž nás přijal do domu, jen chtěl bych, aby teď tvůj bratr, šťasten sám, nás šťastně uváděl v své obydlí. A snad se vrátí! Neměnné jsou věštby Foibovi, však lidské věštné umění ať k šípku jde!

Zatím sluhové vešli do domu; ORESTÉS a PYLADES jdou za nimi

SBOR

Teď více nežli dřív mé srdce, Élektró,
se rozehrává radostí. Snad Štěstěna,
ač zvolna chodí, přec k nám šťastně dospěje.

ÉLEKTRÁ *k manželovi:*

Znáš, ubožáku, svého domu chudobu –
proč přijals vznešenější hosty, než jsi sám?

MYKÉNSKÝ ROLNÍK

Proč ne? Vždyť jestli jsou, jak se zdá,
šlechtní,
pak s láskou přijmou málo jako nemálo.

ÉLEKTRÁ

A jestli chybils ve svých skrovných poměrech,
jdi k starci milému, jenž otce vychoval;
kol řeky Tanau, kde země argejská
se stýká se spartskou, on stáda vodívá,
též z města vypuzen; jej vybidni, ať jde
vzít něco z domu k jídlu, s tím ať přijde k nám
a my to dáme k pohoštění cizincům.
Ten s radostí vzdá díky bohům všem, až zví,
že naživu je hoch, jež kdysi zachránil.
Vždyť z domu otcova nám matka nedá nic;
to trpká zvěst by byla, až by zvěděla
ta bídnic, že dosud žije Orestés.

MYKÉNSKÝ ROLNÍK *k Élektře*

Když myslíš, vyřídím tvé přání starcovi.
Jdi rychle, rychle domů, a tam uchystej,
co třeba, neboť žena mnoho nalezne,
když ovšem chce, co dá se k jídlu použít.
A tolik doposud je v našem domě, čím
lze na jediný den ty hosty nasytit.
Když promýšlet však začnu tyto případy,
tu vidím, jak je mocný boháč. může dát
svým hostům; v nemoci se zachrání, když sám
si přilepší – však jinak k denní obživě
jen málo stačí. Každý, když je nasycen,
ať bohatý či chudý, stejný pocit má.

SBOR

Ó slavné lodi, jež jste k Tróji pluly kdys
s vesly nespočetnými
a tančily jste v kole s vílami,
tu delfín hudbu milující skákal vám
před modrými příděmi
a kroužil, v kruh se točil;
Thetidina syna cestou provázal,
Achillea rychlých nohou, jenž
plul k Tróji s Agamemnonem
až k břehům Simoěntu.

Néroeovny přešly břehy eubojské
a nesly těžkou výzbroj, kterou zhotovil
na zlaté kovadlině Héfaistos;
po stráních Pélia šly,
po svatých úvalech Ossy,
po hlídkách horských nymf,
pátraly po něm i u otce, jenž
záchranu Hellady vychoval v něm,
syna Thetidy mořské,
rychlého běžce pro Átreovce.

V přistavu nauplijském zaslechnu od muže,
který sem z Ília připlul,
na tvém že proslulém štítě,
synu Thetidin,
v kruhu jsou strašlivé obrazy
těpané z kovu:
v okrouhlé obrubě štítu
Perseus v křídlatých opáncích
se nad mořem vznáší a drží

Gorgony uťatou hlavu,
letí zároveň s Hermem, Diovým poslem,
synem to Májiným, ochráncem pastvin.

Uprostřed ve štítě třpytný kruh sluneční
září s okřídlenými koňmi,
zároveň nebeský chorod hvězd,
Plejady, Hyady, od nichž
odvrací Hektór svůj zrak.
Na zlaté přílbici Sfinga
drží zas ve drápech svých
písněmi zvěčněný lup.
Na prsním krunýři lvice
oheň chrlící z tlamy,
na koně Pégasa hledící
utíká hbitými skoky.

Na meči smrtícím běželi čtyřnozí koně,
špinavý prach se jim za zády hnal.
Tyndareovno, ty ženo zlovolná,
takových vojáků zdatných
tys zabila vůdce, svého to chotě.
Proto bohové pošlou
na smrt jednou i tebe.
Brzo již uvidím šiji tvou,
zbrocenou pod mečem proudem krve.

STAŘEC *vystoupí, po něm Élektrá*

Ó dcero, právě tě zde vidím před domem:
jsem tu a přináším ti ze svých ovčích stád
zde malé jehňátko, jež z chovu odňal jsem,
též koláče a z košů vybral jsem i sýr,
a tady starý poklad vína Bakchova –
má vůni, je ho málo, ale lahodné,
když přileje se čiška k vínu slabšímu.
Ať někdo jde a hostům to nese do domu.
Já zatím tady cípem svého pláště chci
si oči osušit, jež zvlhly slzami.

ÉLEKTRÁ

A proč máš, starče, oči v záplavě těch slz?
Snad po čase sis vzpomněl na mé neštěstí?
Či truchlíš na bratrovým smutným vyhanstvím
a nad mým otcem? Hýčkals ho a vychoval
kdys marně pro sebe a své přátele.

STAŘEC

Ba marně! Ale přec jsem se nezdržel:
já zašel k jeho hrobu stranou od cesty,
naň klesl jsem a v samotě si poplakal,
měch rozvázal jsem vína, co mám pro hosty,
a ulil jsem mu v obět, na hrob myrtu dal.
Hned u rovu jsem spatřil ovci zabitou,
jež černou měla vlnu, čerstvá tekla krev,
a ustřížený chomáč plavých vlasů. Já
jsem, dcero, užasl, kdo z lidí odvážil
se přijít k hrobu – jistě nikdo z Argejských.
Jej navštívil as tajně bratr tvůj, a když
tam přišel, uctil otcův zubožený hrob.
Tu kadeř prohlédni, k svým vlasům přilož ji,
zda barva ustřížené křtice stejná je.
Zjev častý: po otci kdož stejnou maji krev,
že v mnohém jsou si podobni i zevnějškem.

ÉLEKTRÁ

To, starče, nemluvíš, jak moudrý muž by měl:
jen nemyslí, že smělý bratr můj se bál
snad Aigistha, a proto *tajně* přišel sem?
A kterak by se pramen vlasů shodoval,
když jedny vypěstil muž zdatný v zápasech,
a druhé změkly česáním? Věc nemožná!
A u mnohých bys našel vlasy podobné,
ač z téže krve, starče, nejsou zrozeni.

STAŘEC

Pak stoupni do stop bot a šlépěj prohlédni,
zda s nohou tvou se, dítě, bude shodovat.

ÉLEKTRÁ

Jak v kamenité půdě otisk nohou as
by vznikl? A i kdyby tomu bylo tak,
jak mohou stejnou stopu muž a žena mít,
dva sourozenci? Větší bude u muže.

STAŘEC

A nemohla bys bratra, kdyby vrátil se,
snad poznat podle šatu, jež si utkala
a v němž jsem tajně kdys mu život zachránil?

ÉLEKTRÁ

Což nevíš, že jsem ještě byla malá, když
byl bratr vyhnán? kdybych tkala již ten šat,
což stejný oděv by měl dnes, jak kdysi hoch?
Či mohou šaty růst s tělem zároveň?
Spíš přítel odjinud si z žalu nad hrobem
vlas ustříhl, neb zdejší, ukryt před hlídkou.

STAŘEC

Kde cizinci teď jsou? Chci také spatřit je
a po tvém bratru se chci jich pozeptat.

Orestés a Pyladés přicházejí

ÉLEKTRÁ

Ti právě rychlým krokem z domu míří sem.
STAŘEC
Jsou sic jak šlechtici, však to je ošidné,
vždyť mnozí šlechtici jsou lidé ničemní.
Nu buďsi, pozdravím je: „Buďte vítání!“
Dívá se pozorně na Oresta a obchází ho

ORESTÉS

I ty buď vítán starče! Cožpak, Élektró,
z tvých dávných přátel zbývá jenom tento
muž?

ÉLEKTRÁ

Ten, cizinče, kdys mého otce vychoval.

ORESTÉS

Co říkáš? Ten, co tvého bratra zachránil?

ÉLEKTRÁ

Nu ten to je. A žije dosud zachránce?

ORESTÉS

Och!
Co hledí na mne, jakoby zkoumal třpytivý
znak stříbrňáků? Či mě s někým srovnává?

ÉLEKTRÁ

Snad radost má, že vidí druha bratrova.

ORESTÉS

Snad jsem mu milý. Proč však chodí kolem
mne?

ÉLEKTRÁ

Když vidím to, i já se divím, cizinče!

STAŘEC

Nuž bohy pros, má paní, dcero Élektró!

ÉLEKTRÁ

Zda za to, co je pryč, či za to, co je tu?

STAŘEC

Ať najdeš milý poklad – bůh jej zjevuje.

ÉLEKTRÁ

Hle, vzývám bohy! Starče, a co řekneš dál?

STAŘEC

Nu pohled na něj! Dítě – toť tvůj nejdražší!

ÉLEKTRÁ
Už dávno bojím se, zda zdravý rozum máš.

STAŘEC
Že nemám, vidím-li já tvého bratra zde?

ÉLEKTRÁ
Cos řekl, starče? Kdo by toho nadál se?

STAŘEC
Že Oresta zde vidím, syna vládcova.

ÉLEKTRÁ
A jakou známku spatřils, abych věřila?

STAŘEC
Tu jizvu nad okem – kdys v domě otcově,
když honil s tebou laň, se pádem poranil.

ÉLEKTRÁ
Co říkáš? Vidím důkaz, stopu po pádu.

STAŘEC
A váháš obejmout tu bytost nejdražší?

ÉLEKTRÁ
Už, starče, ne – už věřím po tvém důkazu.

K Orestovi
Jak dlouhá doba, než ses přece objevil!
Zas můj jsi, nečekán!

ORESTÉS
I tys má konečně!

ÉLEKTRÁ
Kdo tušil by to kdy?

ORESTÉS
Já také nedoufal!

ÉLEKTRÁ
A jsi to ty?

ORESTÉS
Jsem jediný tvůj spojenec.
Jen zdaří-li se lov, kde síť jsem naličil.
Jsem jist – neb nikdy už bych v bohy nevěřil,
když bezpráví by zvítězilo nad právem.

SBOR
Přišel jsi, přišel jsi, konečně jsi tu, dni,
který jsi zazářil, městu jsi ukázal
ohnivé znamení, když muž ten nešťastný,
dávno už vyhnaný z otcova domu,
po dlouhém bloudění
vrátil se zas!
Jakýsi bůh, bůh přivádí nám
vítězství, Élektró milá!
Pozvedni ruce své, pozdvihni hlas,
vysílej modlitby k bohům,
aby ti šťastně, šťastně zas bratr tvůj
do města vešel!

ORESTÉS
Tak staň se! Vítanou já radost z objetí
již okouším a zas ji časem budu mít.
Však ty mi, starče, řekni – vždyť jsi přišel vhod
–,
co dělat, abych ztrestal vraha otcova
i matku, spoluvinnou sňatkem bezbožným?
Je někdo z přátel mých mi v Argu nakloněn,
či vše se vytratilo jako štěstí mé?
S kým mám se sejít? Ve dne nebo za noci?
A jakou cestou dát se proti odpůrcům?

STAŘEC
Ach, synu v neštěstí ti nikdo přítelem.
Je vzácný zjev, když někdo z druhů oddaných
má účast společně jak v dobrém tak i v zlém.
Jsi beze stopy mrtev pro své přátele,
ni špetku nemáš naděje. To věz a slyš!

To závisí jen na tvých rukou, na štěstí:
dům otcovský zas získat a též město své.

ORESTÉS
Co dělat, abych došel k cíli tomuto?

STAŘEC
Jen zabít Aigistha a s ním i matku svou.

ORESTÉS
Jdu za tím vítězstvím, však jak ho dosáhnu?

STAŘEC
Svým vstupem do bran bys nedokázal nic.

ORESTÉS
Je strážce hlídají a muži s oštěpy?

STAŘEC
Vrah bojí se tě, víš, a nesplí bezpečně.

ORESTÉS
Tak dobrá. A co dál? V tom, starče, porad' mi!

STAŘEC
Nuž poslyš mne – teď právě cos mi napadlo!

ORESTÉS
Kéž z odpovědi tvé zvím něco dobrého!

STAŘEC
Já spatřil Aigistha, když vlekl jsem se sem.

ORESTÉS
Cos řekl, připouštím. A kdes ho uviděl?

STAŘEC
Zde nedaleko venku, poblíž koníren.

ORESTÉS
Co dělal? Naději zde vidím v nesnázích.

STAŘEC
Jak zdálo se mi, chystal nymfám oběti.

ORESTÉS
Snad oběť za své děti, či rod budoucí?

STAŘEC
Jen to vím, že se chystal býky zabíjet.

ORESTÉS
A s kým tam byl? Či sám jen se svou čeledí?

STAŘEC
Jen lidé domácí, však nikdo z Argejů.

ORESTÉS
A nikdo, kdo mě pozná, jak mě uvidí?

STAŘEC
Z těch sluhů přec tě nikdo nikdy nespatril.

ORESTÉS
Když zvítězíme, budou nakloněni nám?

STAŘEC
To otroků je vlastnost – tobě k prospěchu.

ORESTÉS
Jak tedy asi bych se k němu přiblížil?

STAŘEC
Tam půjdeš, odkud při oběti spatří tě.

ORESTÉS
Jak myslím, má své pole přímo u cesty.

STAŘEC
Tam shlédne tě a pozve k družné hostině.

ORESTÉS
Když bůh dá, trpkým hostem budu pro něho?

STAŘEC
A podle okolností uvaž sám, co dál.

ORESTÉS
Tos pěkně vyložil. A kde je matka má?

STAŘEC
Je v Argu – přijde ale s chotěm hodovat.

ORESTÉS
A proč má matka nešla s chotěm zároveň?

STAŘEC
Strach z lidské potupy ji doma zadržel.

ORESTÉS
To chápu; ví, že město chová odpor k ní.

STAŘEC
Máš pravdu – s ženou nevěrnou jde nenávisť.

ORESTÉS
Jak tedy zároveň mám zabít oba dva?

ÉLEKTRÁ
Já sama postarám se o smrt matky své.

ORESTÉS
Pak bude Štěstěna i mému činu přát.

ÉLEKTRÁ
A stařec oběma ať přitom pomáhá.

STAŘEC
To budu. Ale matku – jakpak zabiješ?

ÉLEKTRÁ
Jdi, starče, ke Klytáiméstře a oznam jí,
že jsem ti porodila šťastně synáčka.

STAŘEC
Zdas porodila dřív už, nebo právě teď?

ÉLEKTRÁ
Jí deset udej dnů, jichž třeba k očistě.

STAŘEC
Jak pomůže však *tohle* matku usmrtit?

ÉLEKTRÁ
Ta přijde, zví-li, že mám po porodu již.

STAŘEC
Jak to? Což myslíš, že má starost o tebe?

ÉLEKTRÁ
To má – a původ děcka k slzám pohne ji.

STAŘEC
Snad ano. Ale obrať k začátku svou řeč.

ÉLEKTRÁ
A přijde-li, je jisté, že tu zahyne.

STAŘEC
Pak musí dveřmi jít až k tobě do domu.

ÉLEKTRÁ
Zda nemá odtud krátkou cestu do Hádu?

STAŘEC
Ať zemřu, jestli tohle jednou uvidím!

ÉLEKTRÁ
Však nejdřív, starče, doveď bratra cestou tam,

STAŘEC
kde Aigisthos teď oběť bohům začíná?

ÉLEKTRÁ
A potom k matce jdi a vyříd' jí můj vzkaz.

STAŘEC
Ať dojem má, že vyřkla vzkaz ten ústa tvá.

ÉLEKTRÁ *k Orestovi*
Tvůj úkol čeká již – máš vraždu provést dřív.

ORESTÉS
Už šel bych, kdyby mne kdos cestou provázel.

STAŘEC
Nu jistě, já přec rád tě budu provázet.

ORESTÉS
Ó rodný Die, postrachu mých nepřátel,

ÉLEKTRÁ

měj lítost s námi – osud náš je k lítosti.

STAŘEC

A proto slituj se, jsme tvoji potomci.

ÉLEKTRÁ

Ó Héro, v Mykénách jež vládneš oltářům,

ORESTÉS

dej vítězství nám, chcem-li, co je po právu.

ÉLEKTRÁ

Dej konečně se pomstít za smrt otcovu.

ORESTÉS

Ty otče, který bídně sídlíš pod zemí,

ÉLEKTRÁ

a mocná Země, na niž vkládám ruce své,

STAŘEC

ach pomoz, pomoz nám, svým dětem

předrahým,

ORESTÉS

teď přijď k nám s všemi zemřelými spojenci,

ÉLEKTRÁ

co s tebou zahubili Frygy zbrání svou,

STAŘEC

a nenávidí bezbožné ty zločince.

ÉLEKTRÁ

A slyšels o zločinu matkou spáchaném?

STAŘEC

Ba, vše to otec slyší. Musíme však jít.

ÉLEKTRÁ *k Orestovi*

A tobě přikazuji zabít Aigistha.

A kdybys přemožen jím smrti propadl,

i já jsem mrtva – už mě k živým nečítej:

hned probodnu si srdce mečem dvojsečným.

Teď vstoupím dovnitř, a co třeba, učiním.

A přijde-li sem šťastná zpráva od tebe,

dům celý bude jásat. Zemřeš-li však, věz,

že budu truchlit – to ti kladu na srdce.

ORESTÉS

Vím všechno.

ÉLEKTRÁ

Proto třeba, abys mužem byl!

A vy mi, ženy, hlasťe září pochodně,

jak zápas probíhá. Já budu na stráži,

meč v ruce, přichystána sebe zasáhnout.

Svým odpůrcům se nikdy nevzdám, nedám jim

své tělo potupit, i když mě přemohou.

*ÉLEKTRÁ odejde do domu, Orestés**s Pyladem a starcem vyjdou ven*

SBOR

Doposud prastará zkazka

koluje v pověstech v argejských horách

a vypráví:

Správce polí a niv, bůh Pán,

jenž na své souměrné třtiny

líbezné písničky hrává,

kdysi prý

pod bujnou bahnici dal

jehňátko s překrásnou zlatou vlnou.

Na kamenných stupních na trhu

pak stanul hlasatel

a volal: „Mykénští,

k náměstí, k náměstí jděte,

uvidíte tam v domě blažených vládců

strašlivý zázračný zjev!“

A sbory velebily palác Átreův.

Otevřely se zlaté chrámy všem,

obětní oltáře zářily v ohni

po celém argejském městě.

Z lotosu flétna, ta služebnice Múz,

vydává líbezný hlas,

mohutněl děkonný zpěv

na zlatou ovečku, na Thyesta.

Milou choť Átreovu

ten pro tajnou lásku si získal

a zázračný zjev si odnesl domů.

potom se odebral na trh

a volal, že ovečka s růžky

a se zlatou vlnou

je v jeho domě,

teď jeho majetek.

Tehdy pak Zeus, ach, tehdy

světelné dráhy hvězd

obrátil v jiný směr,

stejně i sluneční zář

i Jiřenky bělostnou tvář;

západní nebeská bář

s ohnivým žárem se točila zpět,

k severu prchaly deštivé mraky;

vyschl i písčité Ammonův kraj,

hynul, když bez rosy byl

zásahelem Dioovým zbaven

životodárného deště.

Vypráví pověst (však já

malou k ní důvěru mám):

proto prý Zeus všinul z dráhy

zlatem zářící žhavou sluneční tvář,

aby potrestal lidstvo

a neštěstím zkrušil.

Ale ty pověsti,

strašné pro lidský sluch,

ziskem jsou pro službu bohům.

Tys ale nedbala toho

a zabilas manžela svého,

rodičko proslulých sourozenců!

Ach běda, ach běda!

Ó družky, zaslechly jste křik, či přelud jen

mě ošálil – jak Diův rachot pod zemí?

Hle, zas ten zvuk sem zcela jasně doléhá.

Má paní, Élektró, již vyjdi z domu ven!

ÉLEKTRÁ *vyjde z domu*

Co, družky mé, se děje? Jak boj pokročil?

STAŘEC

Jen tolik vím, že slyším nářek vražedný.

ÉLEKTRÁ

I já ho zaslechla – sic zdálky, ale přec.

SBOR

Hlas zdaleka sem vníká, je však zřetelný.

ÉLEKTRÁ

Je Argejských to nářek, či snad přátel mých?

SBOR

To nevím – různé hlasy v křiku mísí se.

ÉLEKTRÁ

Tím vyzýváš mě k smrti. Proč mám váhat dál?

Zvedne meč

SBOR

Jen zadrž, nežli poznáš jasně osud svůj.

ÉLEKTRÁ

Ach ne, jsme přemoženi. A kde posel je?

SBOR

Ten přijde. Zabít krále není maličkost.

POSEL *spěšně vstoupí*

Ó dívky mykénské, již slavně vítězstvím!

Všem milým hlásím: Orestés je vítězem,

vrah Agamemnonův již leží na zemi,

král Aigisthos – však nutno bohům děkovat!

ÉLEKTRÁ

Kdos ty? Jak dokážeš té zprávy pravdivost?

POSEL

Což nevidíš? Nevidíš? Jsem bratrův služebník.

ÉLEKTRÁ

Můj drahý, ve strachu jsem nerozpoznala

tvůj obličej – však nyní už tě poznávám.

Tak přece je mrtev mého otce hnusný vrah?

POSEL

Je mrtev; opakuji to, co přála sis.

ÉLEKTRÁ

Ó bozi, vševidoucí Diké, přišlas přec!

Chci znát i způsob, jakým zabil Aigistha

můj bratr, a jak celý zápas probíhal.

POSEL

Když vykročili jsme zde z toho obydlí,

tu k silnici jsme přišli, po níž jsme šli dál

až tam, kde byl ten slavný vládce mykénský.

Ten právě vstoupil do své vlhké zahrady

a trhal snítky útlé myrty na věnec.

Jak uviděl nás, volal: „Zdar vám, cizinci!

Kdo jste a z které země? Odkud jdete sem?“

Děl Orestés: „Jsem Thessalští a k Alfeiu

jdem obětovat Olympskému Diovi.“

Když Aigisthos to slyšel, takto odvětil:

„Dnes musíte být u nás hosty u stolu

a hodovat: já právě nymfám oběť vzdám.

Když brzy ráno vstanete, pak dojdete

včas k témuž cíli. Nuže, pojďme do domu!“

Tak mluvil k nám a pak nás chopil za ruku

a vedl dál – my nemohli mu odepřít.

Když byli jsme už v domě, takto přikázal:

„Co nejrychleji hostů vodu přineste,

ať očištění stojí kolem oltářů.“

Tu řekl Orestés: „My v čisté koupeli

se právě říčním proudem zbožně omyli.

A smí-li s měšťany host cizí oběť vzdát,

chcem hned a rádi vzdát ji, krále Aigisthe!“

Tak skončila se tedy tato rozmluva.

Hned odložila kopí čeleď, vládcova

to stráž, a všichni k dílu ruce přiloží:

ti žertvu nesli, ti zas brali košíky,

ti zažehali oheň, kotle stavěli

kol ohniště – dům celý hlukem zazníval.

Tvé matky milenec vzal zrna obětní,

ta sypal na oltář a takto promlouval:

„Mně, horské nymfy, často oběť dopřejte

i Klytaiméstře doma, choti mé, ať nám

se daří jako dnes, mým *nepráteleům* zle!“ –

tím minil Oresta a tebe. On, můj pán,

však prosil za opak, ne nahlas, aby zas

dům dostal po otci. Nůž rovný z košíku

pak vyňal Aigisthos a chlupy uřízl

jím teleti a vhodil v oheň posvátný.

Pak zabil tele na plecích svých sluhů, jak

je zdvihli, a hned pravil tvému bratrovi:

„Krom jiných pěkných věcí Thessalští i tím

se chlubí, že prý býka skvěle rozčtvrtí

a zkrotí koně. Vezmi nůž a předveď nám,

že o Thessalech zvěst je, hoste, pravdivá.“

On popad' dórský nůž, tak skvěle ukutý,

plášť krásný spinací si strhl z ramenou,

jak pomocníka v práci vzal si Pylada,

a sluhy zahnal. Tele chopil za nohu a bílé maso odkryl rukou napjatou; i kůži stáhl rychleji, nežli závodník by s koňmi projel dráhu k cíli a zas zpět. Pak břicho otevřel; vzal droby do rukou a zkoumal Aigisthos. Však lalok jaterní jim chyběl; dále žlučník, žlučí přeplněn, zlý útok věštil tomu, kdo jej prohlížel. Král hleděl smutně, pán můj však se otázal: „Proč jsi tak sklíčen?“ – „Hoste, úklad nějaký mě děsí zvenku. Nepřítelem úhlavním je pro mě, pro můj dům syn Agamemnonův.“ Ten řekl: „Z vyhnancových úkladů máš strach, ty, vládce města?“ Abychom však pojedli již droby, ať mi někdo místo dórského nůž fthijský přinese – rozetnu jím hrud'. Nůž dostal a již seká. Král pak droby vzal, je prohlížel a dělil. Jak tak sehnul byl, tvůj bratr na špičky si stoupl, do krku jej shora udeřil a páteř přerazil. A celé tělo zmítalo se nahoru i dolů, sténalo v tom těžkém zmirání. Dav sluhů spatřil to, hned pro zbraň skočili, tak četní s dvěma v boj. Jim mužně na odpor se postavili, v tvář jim zbraní mávali jak Pyladés, tak Orestés. Ten řekl: „Já jak nepřítel své obce a své čeledi jsem nepřišel – já ztrestal vraha otcova, já chudák Orestés! Mne šetřte, sluhové vy dávní otcovi!“ Jak řeč tu zaslechli, své zbraně stáhli zpět. tu stařec jakýsi, jenž dávno v domě sloužil, poznal Oresta... Hned ověňčují skráně bratrovy a vtom již začnou jásat, výskat. Hlavu přinese, již ukázat ti chce, ne Gorgoninu snad, leč Aigistha, jež nenávidíš. Za krev tak daň krví těžce splatil ten, jenž zemřel teď.

SBOR

Do tance, milá, se dej,
k nebesům poskoč jak laň,
lehce se, radostně nes;
vítězný věnec jsi získal
tvůj bratr nyní zde, jak zvířel by tam,
kde proudí Alfeios. K tanci našemu
proto píseň pěj, píseň vítěznou!

ÉLEKTRÁ

Ó světlo zářící čtyř koní slunečních,
ó Země, noci, kam jsem dosud hleděla,
teď svobodně zas mohu oči otevřít,
když mého otce vrah již padl, Aigisthos.
Vše vynesu, co mám, co skrývá chatrč má,
i šperky do vlasů jdu přinést, družky mé,
a ověňčím tak hlavu bratra vítěze.

Odejde dovnitř a vrátí se s dvěma věnci

SBOR

Už na hlavu mu vkládej tuto ozdobu.
My do tance se dáme,
jejž Múzy miluj.
Nyní zas dřívější
králové milí nám
budou mít nad zemí vládu,
když odstranili právem, co bylo proti právu.
A proto zaznívej, písní radostná!
Zatím přichází Orestés a nese Aigisthovu
hlavu, sluhové Aigisthův trup

ÉLEKTRÁ věnčí Oresta

Jsi vítěz, Oreste, ty synu otce jenž

si v bojích před Trójou též dobyl vítězství:
i přijmi do vlasů ten věnec na hlavu.
Ty nevracíš se jako závodník, jenž běh
svůj skončil nadarmo – tys zabil Aigistha,
jenž jako nepřítel nám otce zahubil.
I ty z mé ruky přijmi věnec, Pylade,
ty druhu v boji vychovaný šlechtným
svým otcem – v zápase tom stejný podíl máš
i ty! Kéž vidím oba stále šťastně žít!

ORESTÉS

Však předně za původce toho úspěchu
měj bohy, Élektró! Pak teprve pochval mne
jak pomocníka bohů a též Štěstěny.
Ti já tu jsem, kdo vsutku zabil Aigistha,
ne slovy: doklad mám, ať bezpečně to víš:
zde jeho mrtvolu tu nesem – jestli chceš,
buď napospas ji hoď dravé zvěři, neb
ji na kůl pevně naraz, kořist pro ptáky,
ty děti étheru; vždyť ten, jenž dřív se zval
tvým pánem, ten se nyní stal tvým otrokem.

ÉLEKTRÁ

I já chci něco říct, však ostych brání mi.

ORESTÉS

Co je to, řečni mi a obav se zbav!

ÉLEKTRÁ

Ať nevyčte mi někdo: »Tupí mrtvého!«

ORESTÉS

To nebude ti nikdo, věř mi, za zlé mít!

ÉLEKTRÁ

Náš lid je neúťklivý, rád i pomlouvá.

ORESTÉS

Jen, sestro, mluv, co chceš. Vždyť nesmiřitelně
se nakupil náš hněv proti vrahovi.

ÉLEKTRÁ k mrtvole

Nu budiž! Co však z všeho zlého nejdříve
ti říci mám, co uprostřed, co na konci?
Já každé ráno jsem ti v duchu spílala,
co byla bych ti ráda řekla do očí,
až zbavena bych byla strachu před tebou.
Teď jsem. I vyslovím ti onu pohanu,
již vyjádřit jsem chtěla, dokud ještě žils.
Mne zničils, otce odňals, z nás dvou sirotky
tys učinil, ač křivdu neutrpěl jsi,
mou matku nectně vzal sis, vůdce Řeků všech
jsi zabil, ač jsi k Frygům nikdy nevstročil.
Ba tak hloupý jsi byl, když pojals naději,
že nebudeš v mé matce ničemnou mít choť,
když lůžko mého otce sám jsi zneuctil.
A věz, že ten, kdo svedl k tajné nevěře
dřív něčí ženu, kterou si pak musel vzít,
je chudák, když si myslí, že když nebyla
již tenkrát cudná, bude cudná u něho.
Žils bédně doma, jist, že zle tam nežiješ;
vždyť veděls, že sis vzal choť hříšnou, věděla
i matka, že má v tobě muže bídáka.
Zlí oba, osud svůj jste nesli společně:
ty její proradnost a ona zločin tvůj.
I říkal každý Řek v zlém smyslu o tobě:
»Ten patří této ženě, žena jemu ne.«
Toť hanba je, když žena v domě vládu má,
ne muž. Já nemám v lásce děti takové,
jež po muži, svém otci, jméno nemají
a jménem matčiným je lidé v obci zvou.
Když mocnější a slavnou ženu pojme muž,
pak o muži se nemluví, jen o ženě.
A bezděčně ses nejvíc mylil v domnění,
že – silný majetkem – sám něco znamenáš.

Ten krátce s námi dlí, je proto bezcenný.
Jen silný duch je stálý, ne však majetek.
Jen duch je s námi vždy, zlé od nás odvrací,
však jmění neprávem a křivě získané
pryč letí z domu po svém krátkém rozkvetu.
Tvůj poměr k ženám smlčím (dívce nesluší
se o něm mluvit) – jen ho jasně naznačím.
Ty sváděls, neboť měl jsi palác královský
a krásou líbil ses. Kéž neměl by můj choť
tvář panenky, leč ducha vsutku mužného!
Vždyť děti zdatných mužů pro boj vznítí se,
ty krásné jsou jak loutky v tanci ozdobou.
Zmiz ty, jenž nevíš, žeš byl časem dopaden
a přeče potrestán. Jen ať si nemyslí,
kdo zločinec, když dobře proběh' první kruh,
že nestihne ho trest, než k cíli dorazí
a dokud nedokončí životní svůj běh.

SBOR

On hrozný spáchal čin a za to od vás byl
i hrozně potrestán – má Dík velkou moc.

ÉLEKTRÁ

Nu dobrá. Sluhové, to tělo odnese
již dovnitř, skryjte ve tmě – nesmí matka má,
až přijde, spatřit před svou smrtí mrtvolu.

Sluhové odnesou Aigistha do domu

ORESTÉS

Už o tom dost a začněme zas jinou řeč.

ÉLEKTRÁ

Co to? Snad vidím, že sem z Mykén někdo
jde?

ORESTÉS

Ach, ne, to matku vidíš, jež mě zrodila.

ÉLEKTRÁ

Jak vhod nám přichází, a vprostřed nástrahy!
Je na voze a září leskem oděvu.

ORESTÉS

Co uděláme s matkou? Zabijeme ji?

ÉLEKTRÁ

Máš lítost snad, jak spatřils tělo matčino?

ORESTÉS

Ach!

Jak zabít matku svou, jež vychovala mne?

ÉLEKTRÁ

Jak ona mně i tobě otce zhubila.

ORESTÉS

Svou věštbou zjevils, Foibe, velkou
neznalost,...

ÉLEKTRÁ

Když neschopný je Foibos, kdopak moudrý je?

ORESTÉS

když přikázals mi zabít matku, což je hřích!

ÉLEKTRÁ

Když pomstíš otce, jaká škoda vzejde ti?

ORESTÉS

Že prchat mám jak vrah, ač dřive bez viny.

ÉLEKTRÁ

A nepomstíš-li otce, budeš nezdárný.

ORESTÉS

Však matku... za tu vraždu postihne mě trest!

ÉLEKTRÁ

I za otcovu – nepomstíš-li jeho smrt.

ORESTÉS

To asi zloduch věstil v boží podobě.

ÉLEKTRÁ

Ten na posvátné trojnožce? To asi ne!

ORESTÉS

Jak uvěřím, že věštba žádá dobrou věc?

ÉLEKTRÁ

Jen bázlivcem se nestaň, dál buď zmužilý!

ORESTÉS

Mám tedy stejnou léčku na ni nastražit?

ÉLEKTRÁ

Jak Aigistha jsi sklál, tak zahub mu i choť!

ORESTÉS

Jdu dovnitř; hrozný úkol začínám a též čin hrozný provedu; když bozi chtějí to, nu budiž! Trpký boj i sladký čeká mne!

Orestés a Pyládés odejdou do domu. Přijíždí Klytáiméstra se svým průvodem. Sbor ji vítá

SBOR

Zdar tobě, ženo, řecké země královno, ó dcero Tyndareova a sestro skvělých dvou synů Diových, co sídlí ve hvězdách, v ohnivém étheru, a smrtelníky chrání v moři bésnicím. Buď zdráva! Ctím tě stejně jako blažené pro velké bohatství i pro tvé štěstí. Je vhodná chvíle velebit tě pro tvůj osud.

Buď zdráva, královno!

KLYTAIMÉSTRA *k služebným Trójankám*

Už z vozu vystupte a ruku podejte mi, Trójanky, ať z vozu na zem sestoupím. Vždyť chrámy bohů zdobí kořist z Frygie; a já zas tyto ženy, výkvět Tróady, sic malý dar, však pěkný pro královský dům, jsem místo ztracené své dcery dostala.

ÉLEKTRÁ

Zde já též – z otcovského domu vyhnaná jak služka, bydlicí zde v chýši neblahé – smím, matko, uchopit tvou šťastnou pravici?

KLYTAIMÉSTRA

Jsou otrokyně zde – ty nech té námahy.

Služky jí pomohou vystoupit

ÉLEKTRÁ

A proč? Jak zajatou mě z domu vyhnalas (a zkáza tvého domu byla zkázkou mou), jsem jako tyto ženy, sirá, bez otce.

KLYTAIMÉSTRA

Tvůj otec takové však pojal úmysl k svým milým, kde se to snad nejmiň slušelo. Nu řeknu to, ač ženě se zlou pověstí jen nerado se věří. To je případ můj a myslím – neprávem! Je nutné věci znát: když oprávněný důvod k hněvu máš, pak lze i nenávidět – ne-li, k čemu nenávidět? Mne nedal Tyndareos tvému otci s tím, že já mám neb mé děti zemřít předčasně. Slib sňatku s Achillem tvé sestře otec dal, tím přemluvil ji a pak z domu odvedl ji k lodím v Aulidě. Tam Ífigenii šíj bílou prořal nad oltářem vypjatou. Pád města kdyby byl chtěl zmařit, povznést dům a druhé děti chránit, takže za mnohé by zabil jedinou, měl odpuštění mít.

Když zbláznila se ale Helena a muž svou zrádnou manželku sám ztrestat neuměl, jen kvůli tomu pak mou dceru zahubil.

Ač ublížil mi, krutá přec jsem nebyla jen pro to – nebyla bych muže zabila; on přišel s dívkou věštným duchem posedlou a třešticí, a tu si přibral do lože – tak v jednom domě pak žil s dvěma ženami.

My ženy hloupé jsme – to není planá řeč: když proviní se muž (což bývá) a pak již svou choťi zhrdá, žena napodobit chce zas manžela a též si najde přítele.

A potom jenom na nás hanba jasně lpí, však muži, viníci, zlou pověst nemají. Být Meneláos z domu tajně unesen, zda já bych směla zabít Oresta, a tak své sestry choťe zachránit? Jak otec tvůj by strpěl to? Mé dcery neměl zemřít vrah, já ale od něho jsem měla trpět dál? Já sklála ho a přešla k jeho odpůrcům – jen tato cesta byla schůdná, neboť kdo by z přátel se mnou tvého otce zavraždil? Mluv ty zas, jestli chceš, a vyvrať svobodně, že nezemřel tvůj otec zcela po právu.

SBOR

Své právo hájíš, ale právo hanebné! Vždyť žena rozumná má ve všem ustoupit vždy svému choťi. Která takto nesmýšlí, té nemohou se týkat tato slova má.

ÉLEKTRÁ

Měj, matko, v paměti, cos řekla naposled, že vůči sobě volnost slova dáváš mi.

KLYTAIMÉSTRA

I teď to tvrdím dítě, nepopírám to.

ÉLEKTRÁ

Až uslyšíš to, matko, nepotrestáš mne?

KLYTAIMÉSTRA

To ne, a přidám ještě, co ti bude vhod.

ÉLEKTRÁ

Nuž budu mluvit – takto začnu svoji řeč. Ach, matko, kéž bys měla lepší povahu! Je Helenina krása hodna pochvaly, i tvá – jste obě sestry, ale zpozdlile a nejste hodny svého bratra Kastora. Ta ochotně se dala unést a též svést; tys nejlepšího muže Řecka zhubila a zabila jsi choťe s výmluvou, že mstíš svou dceru – kdo tě zná tak dobře jako já? Než určili tvou dceru za obět, a hned, jak z domova tvůj choť se vydal na cestu, tys před zrcadlem plavé vlasy krásliila. Vždy za špatnou měj ženu, která pěstuje i tehdy krásu, když je manžel z domu pryč. Ta nemusí přec venku stávat na odiv tvář krásnou, nehledá-li něco špatného. Já vím, ze všech Řekyň jen ty jediná jsi měla radost při všech trójských úspěších, zrak chmurný, když jim bylo hůř, neb nepřála sis návrat svého choťe z Ília. A přec jsi měla krásný důvod k věmsti: tvůj muž – ten nebyl horší nežli Aigisthos, vždyť jej si za hlavního vůdce Řecko zvolilo. Když provedla tvá sestra čin tak ohavný, tys mohla velkou slávu mít, vždyť špatný čin je čestným lidem výstrahou a zrcadlem. A zabil-li, jak říkáš, otec dceru tvou, čím já ti ukřivdila, nebo bratr můj?

Když zabila jsi choťe, proč dům otcovský jsi nesvěřila nám, proč může cizího tam uvedlas a sňatek ten sis koupila? A muž tvůj není místo syna vyhnancem, též za mne nezemřel, ač zabil zaživa mě dvakrát víc než kdysi otec sestru mou. A má-li splácet vražda vraždu, s Orestem i já tě zabiju jak pomstu za otce; když tys to právo měla, právo mám i já. [Kdo na bohatství hledí, na rod vznešený, a choť si vezme zlou, je blázen: lepší je choť prostá, věrná v domě, nežli vznešená.]

SBOR

Věc náhody je sňatek; vidím u jedněch, že vydařil se, jiným dopad' nepěkně.]

KLYTAIMÉSTRA

Tys milovala, dítě, vždycky otce; tak to bývá: jedny děti k otci přilnou víc a jiné více než otce matku milují. Já odpustím ti to, neb neraduju se tak příliš, dítě, z toho, co jsem provedla. Proč jsi tak špinavá a špatně oděná, ty, matka, která má už porod za sebou? Ach běda mi, ach ten můj záměr nešťastný! Já víc než třeba zanevřela na choťe.

ÉLEKTRÁ

To pozdě nařikáš, když není pomoci. Je tedy otec mrtev; proč však nevezmeš sem syna svého, který bloudí mimo zem?

KLYTAIMÉSTRA

Mám strach – a na starosti sebe mám, ne jej! A pry se hněvá, že jsme otce zabili.

ÉLEKTRÁ

Proč pěstuješ v svém choťi krutost vůči nám?

KLYTAIMÉSTRA

On takový už je, i tys však svéhlavá.

ÉLEKTRÁ

Mám žalost, ale ve svém hněvu ustávám.

KLYTAIMÉSTRA

Pak ani on už k tobě tvrdý nebude.

ÉLEKTRÁ

Je příliš nadutý, vždyť bydlí v domě *mém!*

KLYTAIMÉSTRA

Nu vidíš! Rozněcuješ zase nový svár?

ÉLEKTRÁ

Už mlčím! Jak se bojím, jak se bojím ho!

KLYTAIMÉSTRA

Již nemluv takto! Proč však, dítě, zveš mě sem?

ÉLEKTRÁ

Snad doslechla ses o mém porodu, a tak vzdej obět' za mne (já se v tomhle nevyznám), jak zvyk je, když je dítě staré deset dní. Jsem nezkušená, dřív jsem děti neměla.

KLYTAIMÉSTRA

Toť úkol pomocnice při tvém porodu.

ÉLEKTRÁ

Já sama slehla, sama dítě zrodila.

KLYTAIMÉSTRA

Tak bez sousedů bydlíš v domě, bez přátel?

ÉLEKTRÁ

Mít chudé za přátele nikdo netouží.

KLYTAIMÉSTRA

Už jdu vzdát oběť bohům, když už dítě tvé dní počet splnilo. Jak skončím službu tu, hned půjdu na statek, kde nymfám manžel můj teď obětuje. Koně veďte, sluhové, a postavte je k žlabu. Až se bude pak vám zdát, že oběť bohům končím, potom sem zas přijďte – musím přec i choti vyhovět.

ÉLEKTRÁ

Vstup do mé chudé chýše. Jenom dbej, ať zed tak černá žhavým kouřem nespálí ti šat!

KLYTAIMÉSTRA *vchází do příbytku*

Vdáš oběť takovou, jak musíš bohům vzdát. Je košík připraven, i nůž je nabroušen, jenž býka sklál; ty padneš vedle něho též tou ranou. Budeš v Hádu toho chotí zas, s nímž na světě jsi spala. Takový já dík ti vzdám a ty mi daň dáš za smrt otcovu.

ÉLEKTRÁ *jde za ní dovnitř*

SBOR

Odplata za zločin – vítr se obrátil v královském paláci. Před časem v koupeli padl můj panovník, panovník padl mi. Zazněl dům kvílením, z mramoru římsovní zalkalo bolestí, když vladař vykřikl; »Ženo ty zločinná, pročpak mě zabijíš, když jsem se navrátil do vlasti milené, když tu už proběhly desáté žně?« Právo, jež vrací se, pohání před svůj soud nevěrou manželku, tu, která v rukou svých třímala sekeru naostro broušenou k zabítí manžela, který se do vlasti navrátil po letech, do hradeb kyklópských, k nebesům čnějícím.

Ó choti ubohý, že sis kdy v manželství vzal ženu prašpatnou, bídnou a vraždící? Lvice jen nějaká, hubící plachou zvěř v pohorských dubinách, tohle by provedla!

KLYTAIMÉSTRA *volá uvnitř*

Proboha, děti mé, nesmíte zabít svou matku!

SBOR

Slyšíš to volání v domě?

KLYTAIMÉSTRA

Ach běda, běda mi!

SBOR

Já sama nad tím lkám, že děti vraždí ji. Trestá bůh zločiny, když přijde vhodný čas. Strašný tě stihl trest za zločin bezbožný, spáchaný na choti, bídná!

Však hle! Již z domu sem ti dva kráčeji, lpí na nich matky krev, již právě prolili. To vítězný je důkaz vraždy neblahé. Rod nešťastnější nebyl, není ani dnes, než dávný rod Tantalových potomků.

ORESTÉS *s ÉLEKTROU vyjdou z domu na zemi leží dvě mrtvolu*

ORESTÉS

Ó země a Die, jenž vidíš celý svět, čin vizte krvavý a otřesný: leží tu na zemi dvě těla nehybná zabitá úderem pravice mé, odplata za moje strasti.

ÉLEKTRÁ

Můj bratře, hodný slz, já sama vinna jsem.

Já, běda, v ohni hněvu matku napadla, svou rodičku.

SBOR

Ach osud zlý, tvůj osud, matko rodičko! Jak hrozný, hrozný úděl, smutný nesmírně, zchystaly ti děti tvé!

K Orestovi

Smrt svého otce však pomstils po právu.

ORESTÉS

Ó Foibe, ty jsi k pomstě svou věštbou vyzýval, a hrůzy skryté díve jasně zjevils mi, mně dal jsi osud vraha, výhost z domova. Mám do jiného města zamiřit svůj krok? A který hostitel neb který zbožný muž na mne pohledně, na mne, matkovraha?

ÉLEKTRÁ

Kam já mám, běda, jít? Kam k tanci přijít smím, kam jít mám na svatbu? A který choť by mne chtěl v lože manželské?

SBOR

Tvé smýšlení se po větru zpět stočilo, zpět! Smýšlíš nyní zbožně, ale dříve jsi nesmyslela tak a k činu hroznému jsi přiměla i bratra, avšak, milá má, proti jeho vůli.

ORESTÉS

Zda spatřilas, jak moje matka nešťastná mě uchopila za plášť, ukázala prs mně při vraždě, ó běda, a na zem klekla ubohá – já vlasy jsem [si z hlavy rval].

SBOR

Tím končí velké strasti rodu tohoto... Však hleďte, tu nad střechou jaký to zjev! To démoni jsou? Či jsou to nebeští snad bohové dva? Po této cestě nechodí lidé. Proč na oči lidem přicházejí tak zjevně?

Ve výši se objeví Dioskúrové

KASTÓR

Slyš, synu Agamemnonův, neb volají tvé bratři dva tvé matky, Diem zplození, já, Kastór, a též Polydeukés, bratr můj. Bouř hroznou pro loď my právě na moři jsme ztišili a přišli zhlédnout do Argu svou sestru zabitou, tvou matku. Její smrt je spravedlivá sice, ale ne tvůj čin; a Foibos, Foibos – ale ten je pánem mým, i mlčím. Moudře ti, ač moudrý, nevěstil, leč nutno souhlasit. Však dále musíš tak vždy jednat, jak ti Zeus, jak osud určil ti. Dej Pyladovi domů za choť Élektru a opusť Argos, neboť nesmíš nadále zde chodit po městě, v němž matku zavraždils. A hrozná božská Kéry s psíma očima tě budou stíhat, bloudícího sílence. Až přijdeš do Athén, vzdej úctu posvátné tam soše Pallady – ta zdrží příšery,

že strašlivými hady se tě nedotknou, neb štítem gorgonským ti hlavu zakryje. Tam vrch je Areův, kde bozi poprvé se k zasedání sešli na soud hrdelní, když krutý Arés zabil Halirrothia (což byl syn vladaře všech moří), rozhněván, že zneuctil mu dceru. Od té doby tam je trvalý soud boží, hoden úcty vši. I ty tam musíš přijít k soudu pro vraždu. Trest smrti mine tě, když počet hlasů »pro« i »proti« bude stejný. Vinu na sebe bůh vezme, jenž tě vyzval matku usmrtit. I pro budoucnost bude platit zákon: ať vždy při rovnosti hlasů viník zvítězí! A z žalu nad tím ony hrozná bohyně se vnoří do země hned vedle pahorku – tam věštné místo bude, lidem posvátné. Ty v městě arkadském, kde teče Alfeios, teď bydlet musíš, u svatyně Lykejské, a město bude pak tvým jménem nazváno. Toť pokyn tobě; Aigisthovu mrtvolu ať z Argu občané v zem skryjí do hrobu. Tvou matku Meneláos a s ním Helena zas pohřbí. Po dobytí Tróje právě teď sem připlul z Nauplie. Z Egypta jde s ním choť z Próteova domu – v Tróji nebyla. To aby vznikl svár a tekla lidská krev, Zeus poslal Trójánům příznak Helenin. A Pyladés ať z řecké země přivede si domů dívku jako choť svou, ale dřív ať toho, jenž tvým švagrem je jen naoko, v zem fockou odvede a štědře odmění. A ty zas řiď své kroky na isthmickou šíj, a kráčeji směrem k šťastné zemi kekropské. Až osudový úděl vraždy naplníš, pak zbaven útrap všech zas šťasten budeš žít.

SBOR

Ó Dioskúrové, zdali smíme se k vám přiblížit a s vámi zapříst rozhovor?

DIOSKÚROVÉ

Vy smíte, když tou vraždou nejste zbroceny.

ÉLEKTRÁ

Já též smím s vámi mluvit, Tyndareovci?

DIOSKÚROVÉ

I ty, vždyť přičítáme jen Foibovi krvavý ten čin.

SBOR

Pročpak vy jak bozi dva a bratři té, co tady zhyнула, smrt od domu jste neodvrátili?

DIOSKÚROVÉ

Neodvratný osud je toho příčinou a Foibova jazyka výrok nemoudrý.

ÉLEKTRÁ

Ale jaký Foibos, jaká věštba as pokyn dala mně matku usmrtit?

DIOSKÚROVÉ

Společný byl čin, osud společný. Vašich praotců vina jediná zničila vás oba.

ORESTÉS

Ach, sestro, jak jsem dlouho já tě nespátřil, a hned zas ztrácím kouzlo milé bytosti: tebe opustím, tebou opuštěn.

DIOSKÚROVÉ

Má muže a má domov. Žalostného nic
ji nepotkalo, leč že opustí
Argos, město své.

ÉLEKTRÁ

Což je snad větší bolest, větší žal,
než za hranice jít země otcovské?

ORESTÉS

I já půjdu pryč z domu otcova
a pro zabití matky někde v cizině
stát mám před soudem.

DIOSKÚROVÉ

To útěchou ti buď, že zavítáš
do svatého města Athénina. Podvol se!

ÉLEKTRÁ

Bratře můj předrahý,
na moji hrud' též pŕitiskni hrud'
Krvavé prokletí z matčinych úst
z otcova domu nás vyháání pryč.

ORESTÉS

V náruč' mě obejmi, do pláče dej se,
jako bys nad hrobem mrtvého stála.

DIOSKÚROVÉ

Ach běda, ach běda! Cos řekl, je hrozné
i pro boží sluch.
Lito je nám i nebeským bohům
lidí, když trpí tak mnoho.

ORESTÉS

Nikdy tě nespátřím už!

ÉLEKTRÁ

Ani já nepřijdu na oči tobě!

ORESTÉS

Již ke mně mluvíš nyní naposled.

ÉLEKTRÁ

Žij blaze, má vlasti!
Vy také, ženy z Argu, žijte blaženě!
Chystá se s Pyladem k odchodu

ORESTÉS

Nade vše věrná mi, odcházíš již?

ÉLEKTRÁ

Odcházím s očima plnýma slz.

ORESTÉS

Pylade, jdi a blaženě žij,

Élektře manželem buď!

DIOSKÚROVÉ k *Orestovi*

Je sňatek *jejich* starost. Ale ty
jdi do Athén, ať unikneš psím těm přišerám!
Hroznými kroky ty v patách ti jdou,
svírají rukama hady, je černá jich pleť,
nesou ti plod všech bolestných muk.
My na moře sicilské musíme jít
zachránit koráby z hrozících vln.
Ale že nebeským prostorem jde,
nenesem pomoc svou hříšným a zlým,
ty však, co v životě oddaně ctí
zbožnost a právo, ty těžkostí všech
zbavujem, chráníme trudů a bĕd.
Proto se každý z vás bezprávi chraň,
chraň se též s člověkem proradným plout.
To říkám vám smrtelným já jako bůh.
SBOR
Radostně žijte! Kdo dovede radostně žít,
kdo z lidských strastí a útrap nepozná nic,
má šťastný a blažený život.